B&W adviesnota

Gemeente Venray

Onderwerp	Raadsinformatiebrief Themasessie Internationale Werknemers

Zaaknummer	Z23002615	**Teammanager**	Veronique Nabben
B & W datum	18 juli 2023	**Afdeling/Team**	Ruimtelijke Ontwikkeling
Naam steller	Linda Van den Woldenberg	**Portefeuillehouder**	Wim de Schryver

Besproken met portefeuillehouder
Ja, met Wim de Schryver op 10 juli 2023

Openbaarheid
Ja, na het informeren van betrokkenen

Bevoegd orgaan
B en W

Ter kennisname aanbieden aan Raad

ADVIES

1. **De bijgevoegde raadsinformatiebrief inclusief verslag aan te bieden via de Griffie aan de raad**

Inleiding
Op 28 juni jl. heeft er een themasessie internationale werknemers plaatsgevonden. Hierin participeerden interne en externe stakeholders waaronder raads- en commissieleden.
Omdat we gedurende de beleidsontwikkeling de volledige Raad mee willen nemen is er een raadsinformatiebrief inclusief verslag en presentatie van deze middag opgesteld.

Beoogd resultaat
Deze raadsinformatie brief inclusief verslag is wederom één van de stappen die we doorlopen om de Raad mee te nemen naar Q4 - de uiteindelijke vaststelling van beleid -

Argumenten
1.1 Participatieproces van alle stakeholders die betrokken zijn bij het beleid rondom internationale werknemers.
Het actief informeren over deze themabijeenkomst is onderdeel van het proces om te komen tot een integraal beleid op dit onderwerp. Eerder bent u hierover geïnformeerd tijdens een raadsbezoek aan 2 werklocaties op 3 februari, tijdens een themabijeenkomst met uw raad op 9 februari en via een raadsinformatiebrief over de huisvesting van internationale werknemers op 12 juni. Er zijn verder nog andere stakeholders betrokken via individuele interviews en via deze themasessie zoals u kunt lezen in de brief.

Kanttekeningen of risico's
1.1 Actief communiceren over een themasessie wil niet zeggen dat op alle onderwerpen een eenduidig antwoord gegeven kan worden
Tijdens de sessies zijn er diverse vragen gesteld en is men met elkaar in gesprek gegaan over hoe om te gaan met internationale werknemers in Venray. Het wil niet zeggen dat er op alle vlakken overeenstemming is maar door met elkaar te blijven afstemmen wordt er wel steeds meer richting gegeven aan het beleid.

Communicatie
Deze raadsinformatiebrief is openbaar en ter kennisgeving

Financiële gevolgen
Niet van toepassing

Vervolgtraject besluitvorming
Niet van toepassing

Evaluatie

Niet van toepassing

Bijlagen

1. Verslag Themasessie 28 juni 2023
2. Presentatie 28 juni 2023

Naslagwerk

Gemeente Venray

Ruimtelijke ontwikkeling
Raadhuisstraat 1
Postbus 500, 5800 AM Venray
Telefoon (0478) 52 33 33
Telefax (0478) 52 32 22
E-mail gemeente@venray.nl
Internet www.venray.nl
KvK-nummer 14132389

IBAN NL20 BNGH 028 5028 383 (belastingen)
IBAN NL11 BNGH 028 5008 757 (algemeen)
BIC BNGHNL2G

Aan alle leden van de gemeenteraad

Datum	18 juli 2023		
Ons kenmerk		Behandeld door	Linda van den Woldenberg en Rob Groen
Pagina	1 van 2	Datum uw brief	
		Uw kenmerk	
Onderwerp	Beleid Internationale Werknemers		

Geachte leden van de raad,

Via deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over de uitkomsten van de themabijeenkomst "beleid internationale werknemers" van 28 juni 2023. Deze themabijeenkomst is onderdeel van het proces om te komen tot een integraal beleid op dit onderwerp. Eerder bent u hierover geïnformeerd tijdens een raadsbezoek aan 2 werklocaties op 3 februari, tijdens een thema-bijeenkomst met uw raad op 9 februari en via een raadsinformatiebrief over de huisvesting van internationale werknemers op 12 juni.

1. Doel en opzet themabijeenkomst 28 juni

Tijdens een middag/avondbijeenkomst kwamen ruim 50 stakeholders bijeen in het gemeentehuis om geïnformeerd te worden en mee te denken over het beleid en het uitvoeringsprogramma dat we voorbereiden voor internationale werknemers. Naast "informeren en meedenken" was het doel van de bijeenkomst ook om het gesprek tussen verschillende stakeholders te voeren. Naast gemeenteraadsleden waren vertegenwoordigers van internationale werknemers, huisvesters, uitzendorganisaties, werkgevers en inwoners aanwezig. Al deze partijen en personen zijn de afgelopen weken al gesproken. Zij hebben bijgedragen aan het uitwerken van de beleidsopgaven, aangegeven wat er volgens hen nodig is voor een goed beleid, wat zij daarbij zelf kunnen bijdragen, en wat ze van de gemeente verwachten. Deze gesprekken zijn uitgewerkt in een eerste analyse en in bouwstenen voor het beleid: opgaven en oplossingsrichtingen.
Tijdens de bijeenkomst is eerst dit concept-beleid gepresenteerd. Vervolgens zijn de aanwezigen aan verschillende tafels met elkaar in gesprek gegaan over de vragen "wat is nodig om de opgaven te realiseren?" , "wat kan ieder daaraan bijdragen?" en "wat vraagt dit van de gemeente?".

2. Verslag

De presentatie van de analyse en de bouwstenen voor het beleid is als bijlage bij deze presentatie gevoegd. Na de presentatie is aan verschillende tafels het gesprek met en door de aanwezigen gevoerd: twee tafels "huisvesting", een tafel "participatie en communicatie" en een tafel "welzijn en zorg". De opbrengsten van de tafels zijn vervolgens plenair gepresenteerd, zodat iedereen ook kennis kon nemen van wat aan de andere tafels is besproken. Een uitgeschreven verslag treft u als bijlage.

3. Vervolgstappen

We verwerken de opbrengsten van de bijeenkomst van 28 juni in ons beleidsvoorstel. Na afstemming van het beleidsvoorstel met verschillende betrokken partijen bieden we in Q4 het voorstel aan uw raad aan.

Wij hopen u middels deze raadsinformatiebrief voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,

de burgemeester, de secretaris,

M.C. Uitdehaag E.G.J. Voorn

Bijlagen:
- Presentatie analyse een eerste bouwstenen voor het beleid
- Verslag thema-bijeenkomst

Themasessie beleid internationale werknemers
28 juni 2023, 16.00 – 19.30 uur

UITWERKING DISCUSSIETAFELS

Participatie en communicatie

Wat kunnen we de komende jaren doen om de omgeving te betrekken bij de huisvestingslocaties?

Betrekken omgeving:

- Gezamenlijk communiceren
    - Omwonenden + bestuurders + ondernemers: "ventiel leeg laten lopen".
    - Verwachtingen managen.

Rol gemeente:

- Faciliteren -> bijeenkomsten met diverse betrokkenen
- Helder maken opgaven en kaders; duidelijk maken waar wel en waar niet over wordt besloten
- Tijdspad helder schetsen; daarin voldoende tijd voor overleg met omgeving, en voor omgeving om overleg met achterban te houden
- Regie voeren over proces. Verantwoordelijkheden van alle partijen helder weergeven, en ook eigen regierol goed invullen.
- Ambtelijke capaciteit

Hoe kan de participatie van internationale werknemers worden versterkt?

- Mensen helpen integreren
    - Voorlichting
    - Randvoorwaarden (cursus etc. -> maatwerk).
    - Bijvoorbeeld eerder Engels op de basisschool.
    - Betrekken bij sociale activiteiten.
        - Rol wijk- en dorpsraden
        - Rol verenigingen
    - Goed voorbeeld doet volgen -> mensen "empoweren".

Rol gemeente:

- Faciliteren -> bijeenkomsten met diverse experts (bijvoorbeeld 02-09 in Horst).
- Subsidies? -> tradities als verbinder.
  -> samen organiseren.
- Partijen verbinden.
- Mensen welkom heten.
- Ambtelijke capaciteit.
- De rol uitdragen!

Huisvesting (groep 1)

Wat kunnen we doen om huisvestingsplekken te realiseren?

- Vind plekken, kansrijk. Gemeente wijst locaties aan (aanbesteding). -> grootschalig.
- Wat is het aanbod? Renovaties/ombouwen. -> kleinschalig. Van illegaal omturnen.
- Voordelen van grootschaligheid? -> *vorm van controle essentieel.*
- Voordelen huisvesting bij het bedrijf! -> *vorm van controle essentieel.*
- Ondernemer voelt zich verantwoordelijk voor zijn personeel en goede huisvesting: goed beheer en eigenaarschap.
- Shortstay niet in de dorpskernen.
- Tempo op huisvesting
- Basis moet goed zijn.

Wel betaalbare huur:

- Impact: toekomst grootschalig huisvesting kan nog investeren.
- Regels maar wel ruimte voor woonhuizen in buitengebieden die gekoppeld zijn aan een bedrijf (i.t.t. Roemer, ligt er een directe link. Maar geen verkamering).
- Per gebied kijken wat de mogelijkheden zijn.
- Regels aan de voorkant om te reguleren. Helaas is handhaving vaak niet mogelijk (capaciteit).

Communicatie is essentieel: wat is de norm, draagvlak, SNF meenemen, AKF (ook een belangrijke, gebruik hen).

- Zoek verbinding.

Wat kan iedere betrokkene betekenen?

- Draagvlak creëren.
- Verbreed de keurmerken: bijvoorbeeld zo'n Kafra meenemen.
- Analyseer de betrokkenen en neem ze mee. Bv. recruitment: wat kunnen zij betekenen?
- Activiteiten in het land met elkaar verbinden.
- Creëer een vangnet: loyaliteit tussen betrokkenen om elkaar te helpen bij handhaving. Waar moet je met de mensen heen? Help elkaar. Integrale samenwerking.
- Goede administratie: digitaal dag- en nachtregister: wordt meer zichtbaar. BRP.
- Duidelijke kaders stellen -> afvinklijst.
- Ondernemers begeleiden met omgevingsdialoog (betekent niet 100% draagvlak): gemeente leg dit uit! Doel.
- Handhaving: kom de afspraken na.
- Maak woningen vrij: doorstroomproces bevorderen.

Huisvesting (groep 2)

Wat kunnen we doen om huisvestingsplekken te realiseren?

- Gebieden onderzoeken –> aanwijzen –> meer dan de behoefte.

Gemeente:

- Daadkracht – rug recht.
- Communicatie – beeldvorming – informatie.
- Goede informatie en aantallen.
- Impactanalyse.
- Voorzieningen (bijplussen).
- Huidige situatie rechttrekken. Parallel -> visie.
- Handhaving

Wooncarrière faciliteren: kort verblijf – grootschalige locaties
↓
lang verblijf – kleinschalig

Wie/wat?

- Lento: faciliteren.
- DSV: investeren en faciliteren.
- Raad: kennis vergaren en besluiten.

Welzijn & zorg

Wat kunnen we de komende jaren doen om de toegang tot de zorg en onderwijs te versterken?

- Zorg is bij iedereen van belang.
- Zorg moet voor iedereen betaalbaar zijn.
- Internationale werknemers kennen hun rechten en plichten niet altijd.
- Gesprek met huisartsen aangaan over toestaan internationale werknemer.
- Cultuur en taal vormen een barrière voor de werknemer om de stap te zetten richting de zorg.
- Basisbehoeften moeten goed te vinden zijn in eigen taal. Bijvoorbeeld in een app.
    - Hier ligt ook een verantwoordelijkheid bij de werkgever!
    - Taalles.
    - Vinger aan de pols houden.
    - Werknemers richting de juiste zorg sturen.

- Onderwijs alleen bij de internationale werknemers die langer blijven (hoeveel leerplichtige kinderen zijn er?)

- Gemeente moet de werkgever wijzen op verantwoordelijkheid en ervoor zorgen dat de voorzieningen toereikend zijn.
- Ga ook na wat de behoefte van de werknemer zelf is.
- Voordat er een initiatief wordt gerealiseerd, moet er ook nagedacht worden over de sociale componenten.
- Er moet één aanspreekpunt zijn voor de werknemer, niet 20 verschillende voorzieningen.

Integratie op maat bieden?

- Op grootschalige locaties is het niet de bedoeling dat werknemers langdurig verblijven (3 jaar of langer).
- Werknemers die langer blijven, moeten ondersteund worden in het integratieproces: bijvoorbeeld gratis taalles.
- Je moet helder hebben wat het plan is van de werknemer: in Nederland blijven of niet.
- Niet elke werknemer is dezelfde: veel verschillende culturen betekent ook een andere aanpak.
- Op sociaal vlak moeten werknemers weten wat hun rechten en plichten zijn. Wat zijn bijvoorbeeld de normen en waarden in Nederland? Wat wordt er verwacht (denk aan zaken als bijvoorbeeld verjaardagen en feestdagen).
    - Hiervoor ligt een rol bij de huisvester/werkgever waarbij de gemeente een vangnet moet zijn -> bij inschrijving? In samenwerking met welzijnsorganisatie?
- Wat kunnen werknemers die voor langere tijd blijven, betekenen voor andere werknemers?
- Hoe ga je het gesprek aan met ondernemers/huisvesters die kleinschaliger zijn en het dus moeilijker kunnen organiseren?

Registratie

- Regel een speciaal uur/uren voor registratie. Zorg hierbij ook voor een tolk.
  - ➔ De vraag is wie dit betaalt en hoe dit georganiseerd wordt.
  - ➔ Wellicht een regionale groep organiseren, waar iedereen gebruik van kan maken.

==========

Plenaire terugkoppeling na de discussietafels

Opmerkingen vanuit het publiek:

- Zorg dat je inventariseert welke initiatieven er al zijn. Niet opnieuw het wiel uitvinden.
- ABU (overkoepelende organisatie uitzendbranche) meldt dat ze bezig zijn om de toegang tot de gezondheidszorg beter te organiseren.
- Rode draad: zorg dat we met elkaar in gesprek blijven.

Veel aanwezigen spraken hun waardering uit voor de bijeenkomst. Met name de uitwisseling van kennis en ideeën tussen heel verschillende betrokkenen geeft inspiratie, zorgt voor beter begrip en legt een goede basis. Niet alleen voor het beleid, maar vooral voor de periode daarna. Verschillende aanwezigen riepen op om dit soort bijeenkomsten ook bij de uitvoering van verdere plannen regelmatig te organiseren.

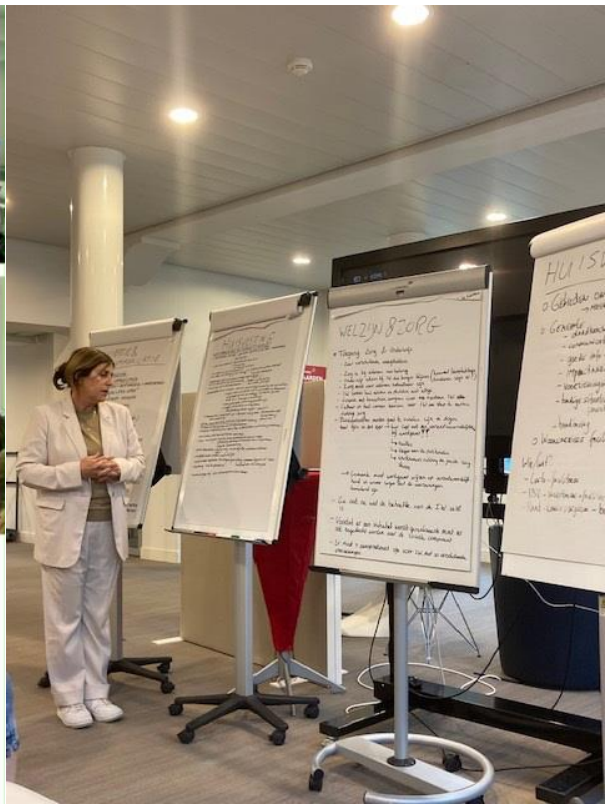

Gemeente Venray

Gewoon, zoals het hoort!

Integraal beleid internationale werknemers Venray

Themasessie woensdag 28 juni 2023

Link naar introductiefilmpje

Opening

door Wim de Schryver, wethouder

Gemeente Venray

Welkom!

Doel vandaag:

- Presenteren stand van zaken
- Met elkaar in gesprek; vooruitblik

Waarom beleid?

- Zicht en grip voor gemeente en inwoners
- Duidelijkheid voor initiatiefnemers en legaliseren
- Verbeteren woon- en leefomstandigheden werknemers en omwonenden
- Economisch belang internationale werknemers
- Commissie-Roemer: geen tweederangsburgers

Naar een gemeentelijk beleid

door Rob Groen, beleidsadviseur

- Proces
- Huidige situatie en opgaven
- Toelichting discussietafels

Proces

Gemeente Venray

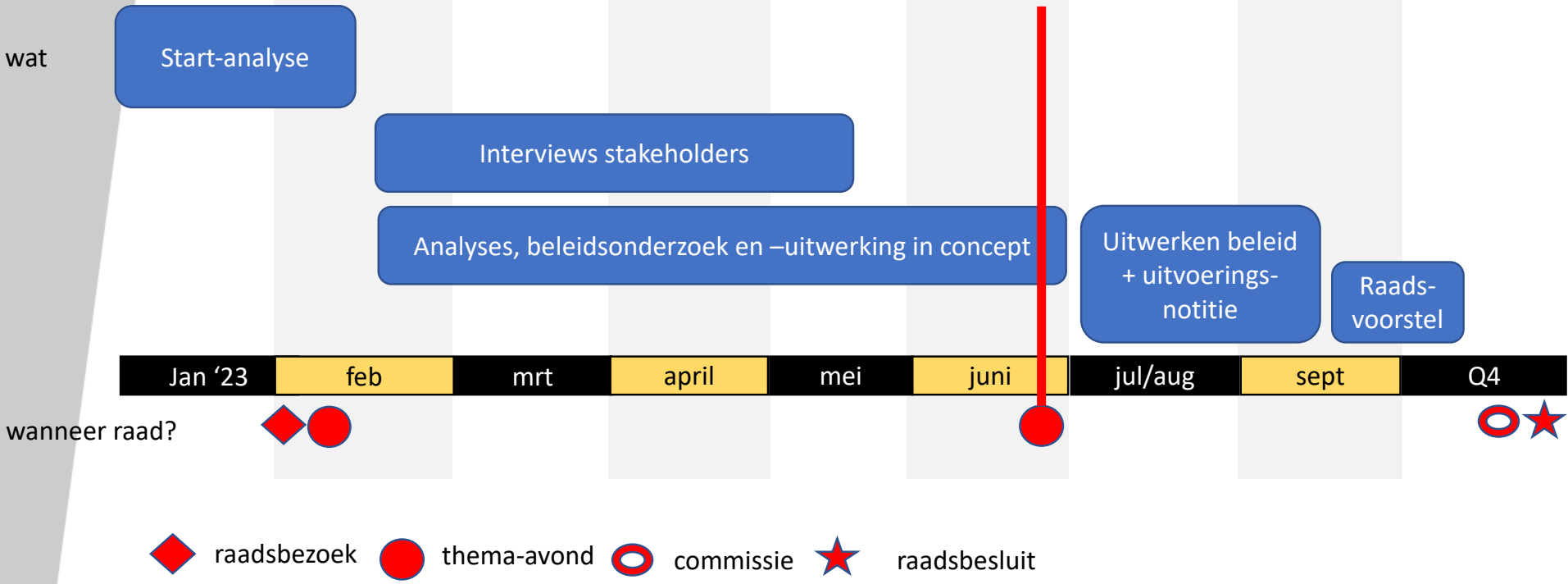

Huidige situatie: disbalans

Gemeente Venray

- **Internationale werknemers, kenniswerkers en arbeidsmigranten**

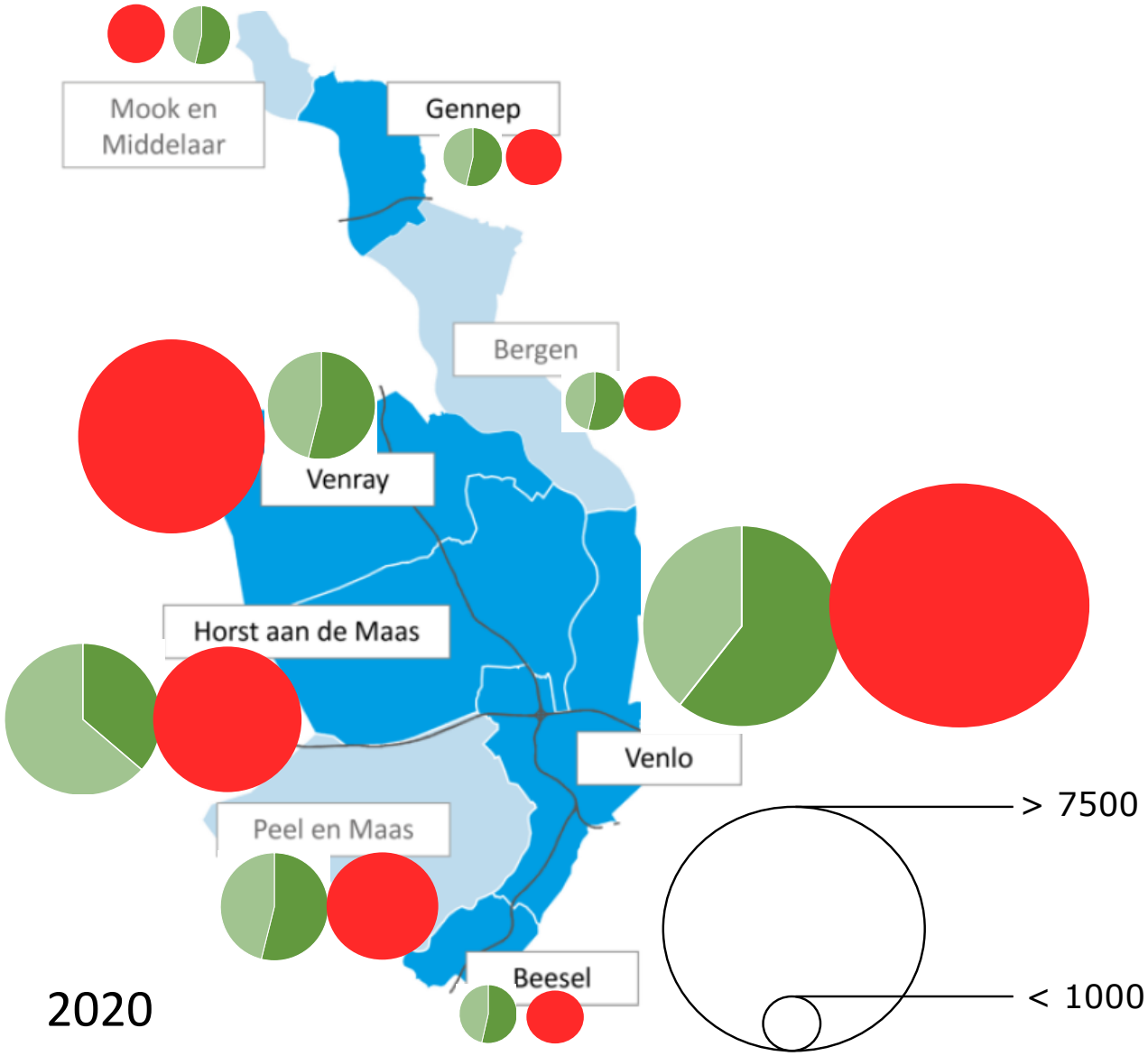

Bron: Companen/Decisio 2022, bewerking gemeente Venray

Huidige situatie: disbalans

Gemeente Venray

- **Internationale werknemers, kenniswerkers en arbeidsmigranten**

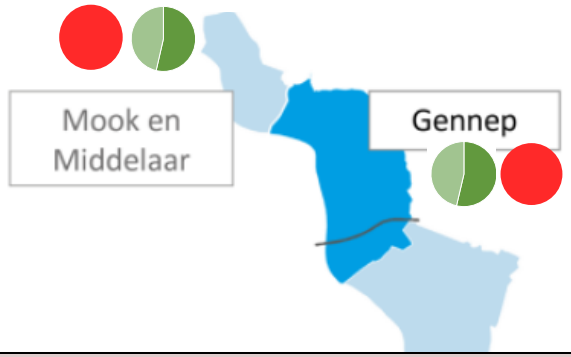

Opgave: - meer zicht
- beter evenwicht wonen - werken

Oplossingsrichtingen:
- Beter registratieproces / samenwerken overheid-ondernemers
- Huisvesting op orde
- Gerichte en/of circulaire arbeidsmigratie *

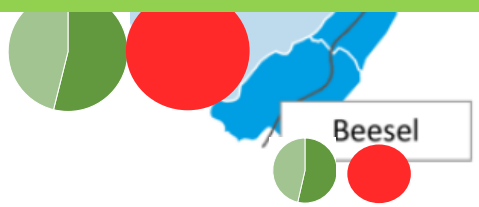

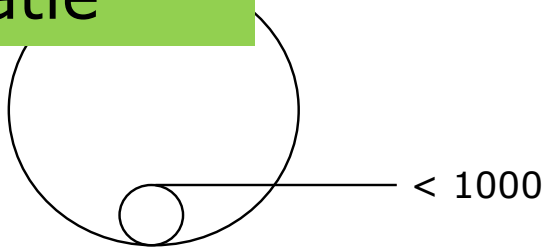

Bron: Companen/Decisio 2022, bewerking gemeente Venray

2020

Belang voor Venrayse economie

Gemeente Venray

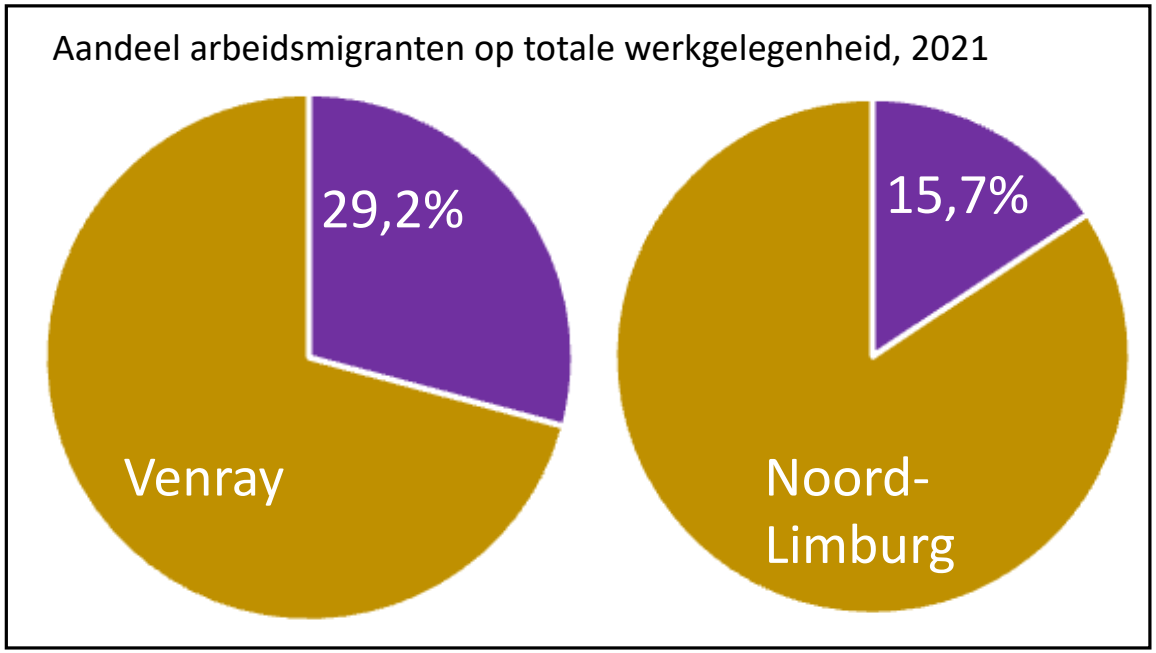

Bron: Companen/Decisio 2021 en CBS Statline, bewerking gemeente Venray

Opgave: nu en in toekomst voldoende mensen voor essentiële beroepen

Prognose

Gemeente Venray

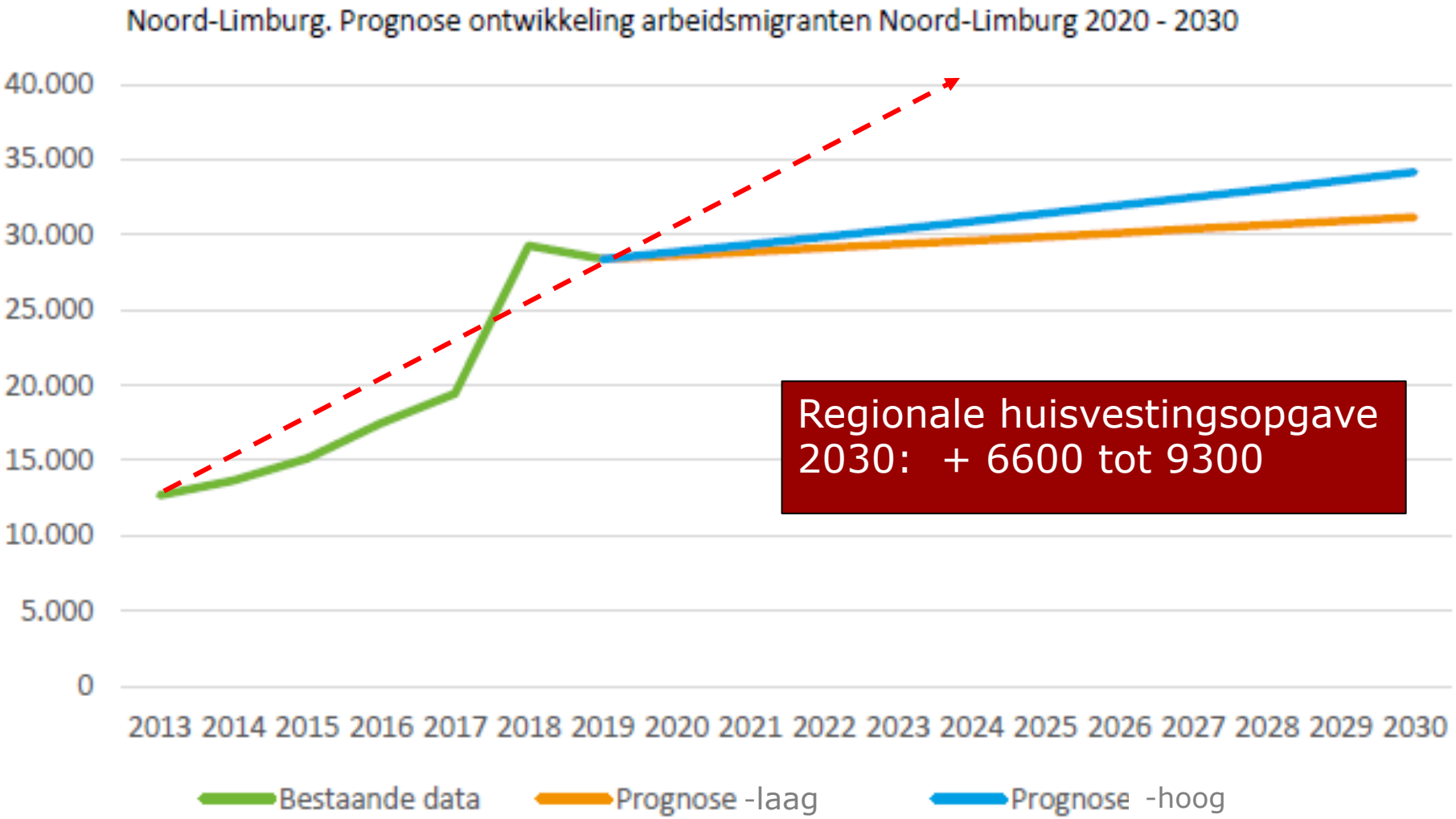

Prognose door PBL/CPB

Prognose

Gemeente Venray

Opgave Venray:
- groei: 900 – 1300
- Vervangingsopgave: 900 – 1000
- Totale opgave tot 2030: 1800 – 2300

Grote onzekerheidsmarge vanwege
a) Onvolledige registratie
b) Omvang effect handhaving nieuwe regels en wetten wordt pas duidelijk na invoering

Oplossingsrichtingen:
- Eerst starten met 1500 plekken tot 2027
- Monitoren en bijsturen

Bestaande data Prognose -laag Prognose -hoog

Prognose door PBL/CPB

Wie zijn de arbeidsmigranten? (1)

Gemeente Venray

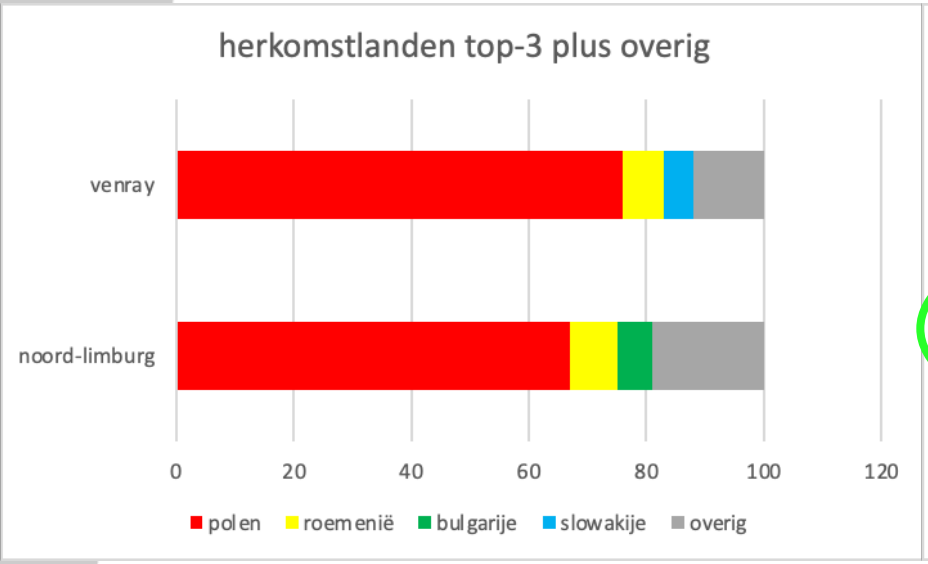

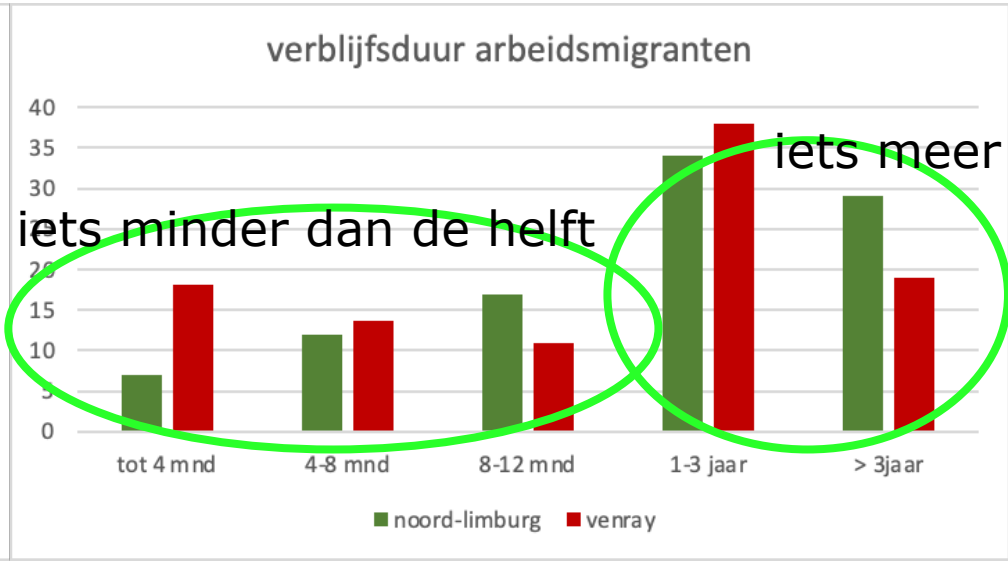

Leeftijd (Noord-Limburg): grootste groep (38%) is 25-35 jaar
54% man, 46% vrouw

Wie zijn de

Gemeente Venray

Opgaven: zicht hebben. En:
Kort verblijf: veel werken, betaalbaar en gezond wonen, toegang tot zorg en instanties wanneer nodig, voorkomen uitbuiting
Lang verblijf: Nederlandse taal, groeimogelijkheden in werken en leren, cohesie en integratie

Oplossingsrichtingen:

- Actief benaderen en informeren m.b.t. registratie
- Regionale gezondheids- en maatschappelijk opvangvoorzieningen
- Passende informatievoorziening in Nederlands en “talen van herkomst”
- “Institutionele kennis” stimuleren
- Scheiden arbeids- en huurcontracten *
- Integratie op maat
  - Versterken contacten wijk/dorpsbewoners – internationale werknemers
  - Leren en ontwikkelen/perspectief op werkplek; goed werkgeverschap *
- Certificering uitzendbureaus *
- Versterken toezicht arbeidsinspectie, RIEC *

Wie zijn de arbeidsmigranten? (2)

Gemeente Venray

Bedrijfstakken/branches (SBI 2008)	Nederland	NL/EU-11	Venray
A Landbouw, bosbouw en visserij	1,2	4,9	5,1
C Industrie	8,9	7,6	13,4
F Bouwnijverheid	4,0	1,6	4,7
G, H Handel, vervoer en opslag	21,3	14,3	20,9
J-N zakelijke dienstverlening	6,8	64,4	27,6
O, P Openbaar bestuur, overheid, onderwijs	13,1	1,6	8,7
Q Gezondheids- en welzijnszorg	17,1	2,2	15,4
overig	27,5	3,4	4,3
	100	100	100

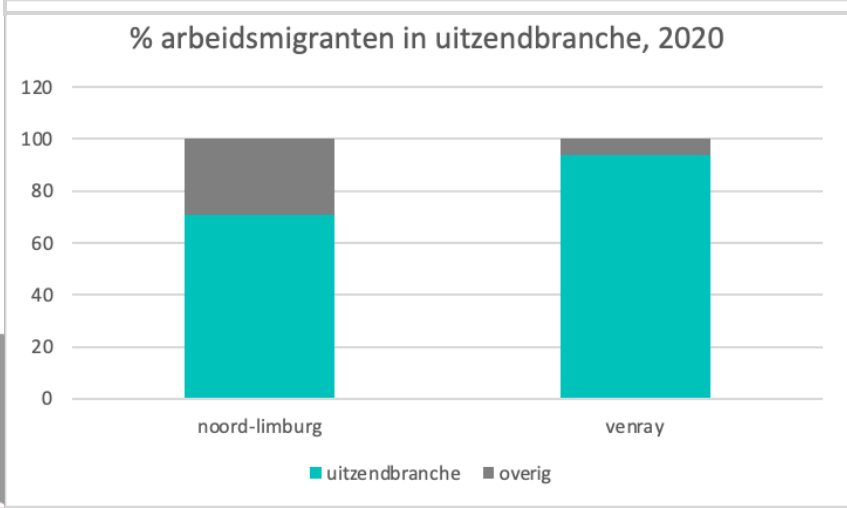

Opgave:
Wonen bij werk; verantwoordelijkheid werkgevers bij huisvesting en goed werkgeverschap; visie op arbeidsmarkt / welke bedrijven en banen nodig?; regionale afstemming

y
5,1
13,4
4,7
20,9
27,6
8,7
15,4
4,3
100

Oplossingsrichtingen:
- ”Fachkräfteneinsatzgesetz” *, circulaire migratie *
- Wonen in buitengebied ondersteunend aan bedrijfsvoering.
- (regionale) visie op: welke bedrijven/ sectoren wel, welke niet? Ofwel: waar gaat “werk naar arbeid” en waar komt “arbeid naar werk”?

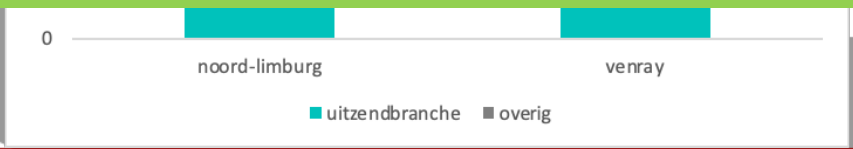

Waar wonen de arbeidsmigranten?

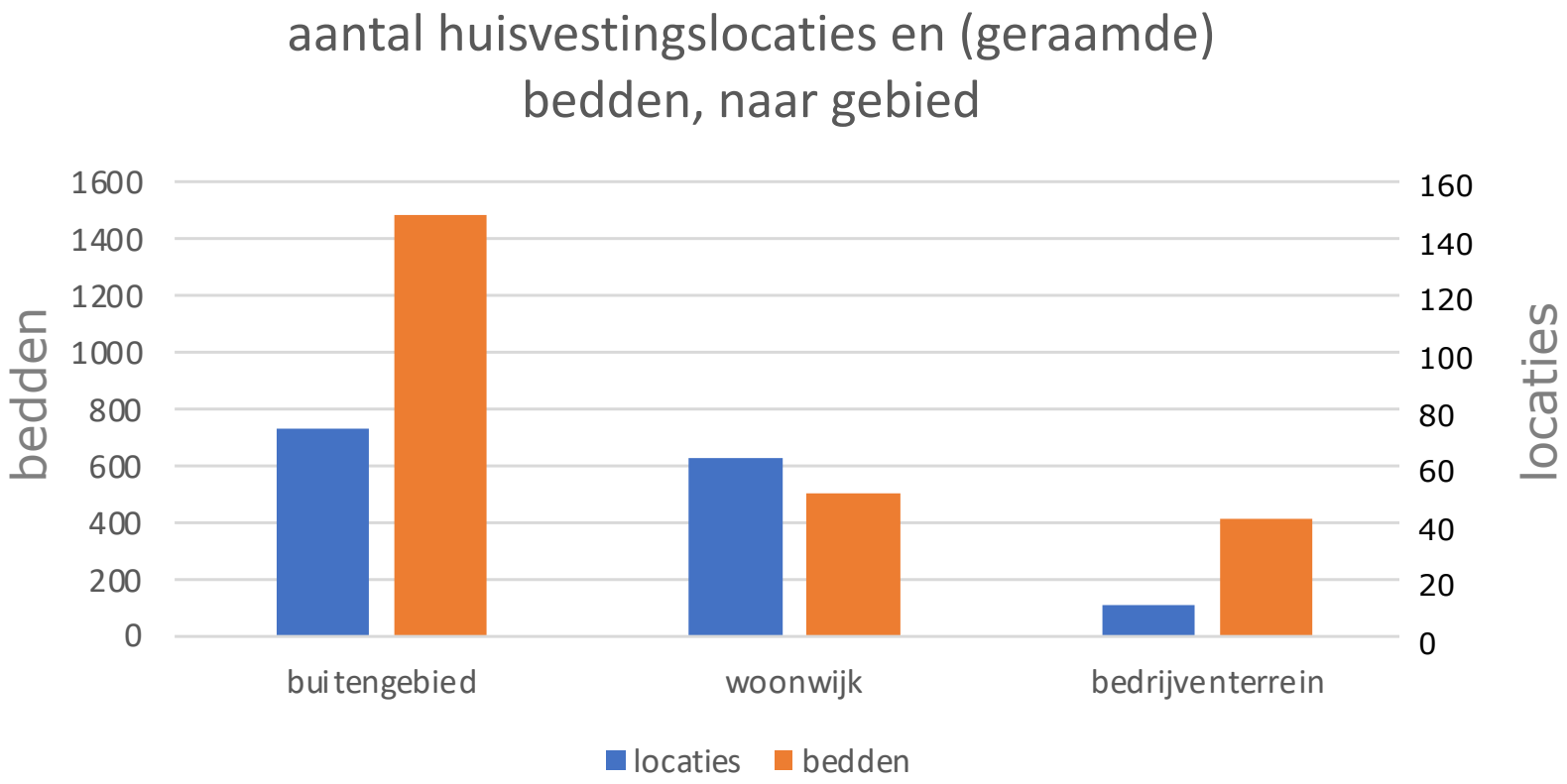

Hoe wonen de arbeidsmigranten?

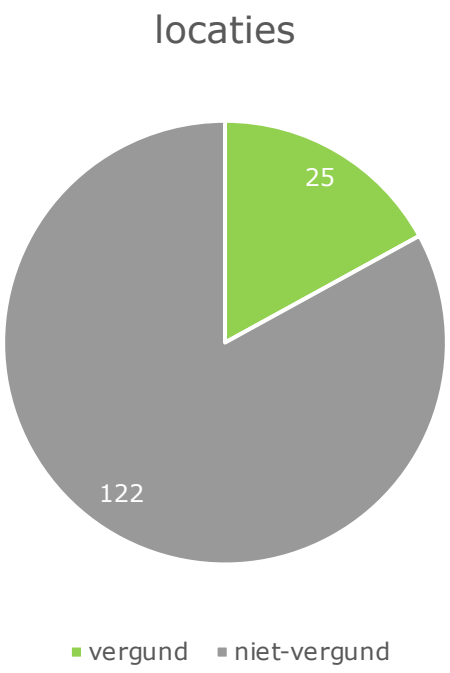

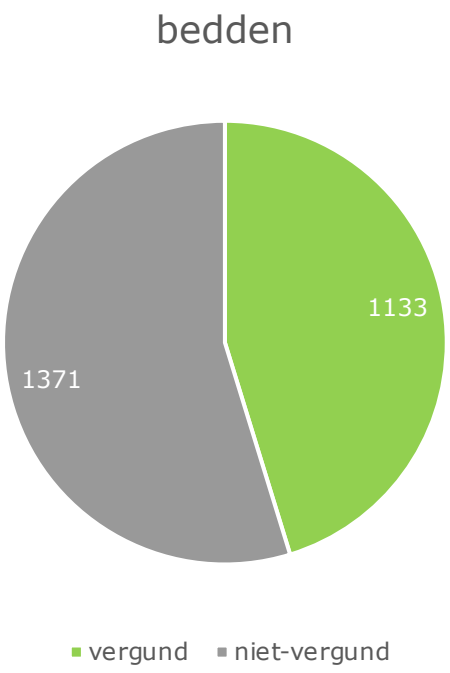

Hoe wonen de arbeidsmigranten?

Gemeente Venray

Hoe wonen de arbeidsmigranten?

aantal slaapplekken uitgesplitst naar grootte van de locatie, 2023

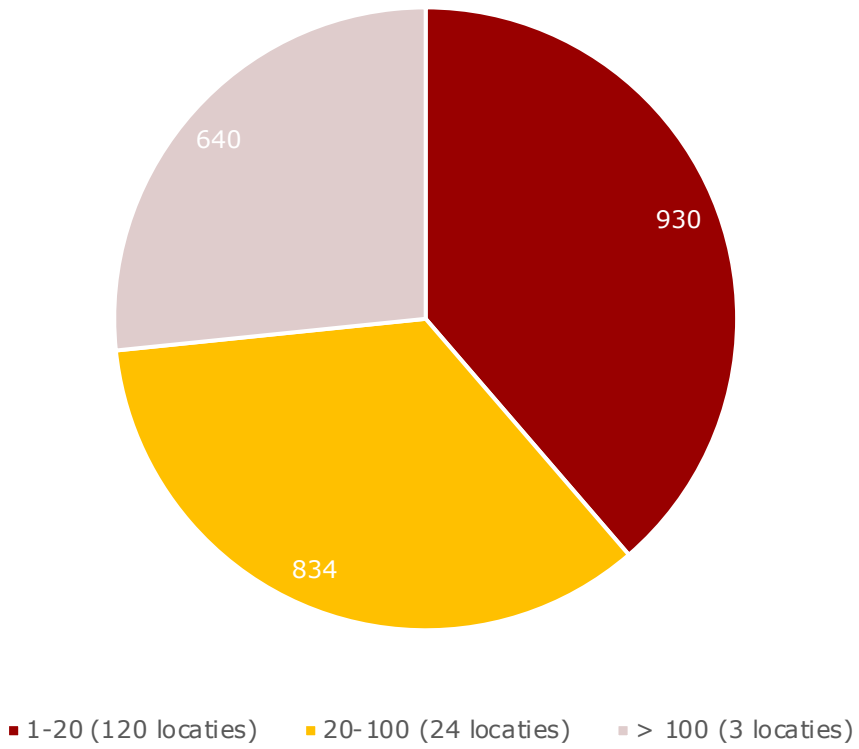

Opgaven buitengebied

Gemeente Venray

Opgave:
- Betaalbare huisvesting werknemers nabij bedrijf
- Passend bij omgeving; betrekken omwonenden
- Gezond, veilig, fatsoenlijk wonen
- Voorkomen dat huisvesting hoofd-functie wordt (tenzij transformatielocatie)
- Duidelijke regels om administratieve druk te beperken

Oplossingsrichtingen:
- Normeren SNF; toetsen aan Wgv, RO-regels, bestemmingsplan/omgevingsplan;
- Sociaal beheer, aanspreekpunt
- Legaliseren waar mogelijk, handhaven waar nodig
- Geen leegstand: buiten ”eigen seizoen” huisvesting tbv andere bedrijven mogelijk
- Verhuurvergunning arbeidsmigranten
- Geclusterde huisvestingslocaties in buitengebied. Locatie van 2 ha biedt ruimte voor 240 plekken.

Opgaven woonwijken

Gemeente Venray

Opgave:
- Wonen in wijken zoals bedoeld: géén grootschalige verkamering; woningen beschikbaar voor woningzoekenden.
- Fatsoenlijke huisvesting (gezondheid, prijs, huurzekerheid, privacy)
- Leefbare woonomgeving

Oplossingsrichtingen:
- Aanscherpen aantal huishoudens/woning in facet-bestemmingsplan
- SNF/Wvg-norm
- Sociaal beheer; aanspreekpunt
- Verhuurvergunning Arbeidsmigranten
- Meldpunt
- Handhaving

Opgaven bedrijventerreinen of randen woongebieden

Gemeente Venray

Opgave:
- Short stay: voldoende plekken nabij bedrijven
- Locaties vinden en ontwikkelen
- Gelijk speelveld: goed verhuurderschap stimuleren, slecht verhuurderschap aanpakken
- Participatie en draagvlak

Oplossingsrichtingen:
- Roemer/SNF/Wvg-norm
- Sociaal beheer; aanspreekpunt
- Verhuurvergunning Arbeidsmigranten
- Clusteren en stapelen: een locatie van 2 ha biedt plaats aan ca 400-500 personen

Opgaven per wijk/dorp

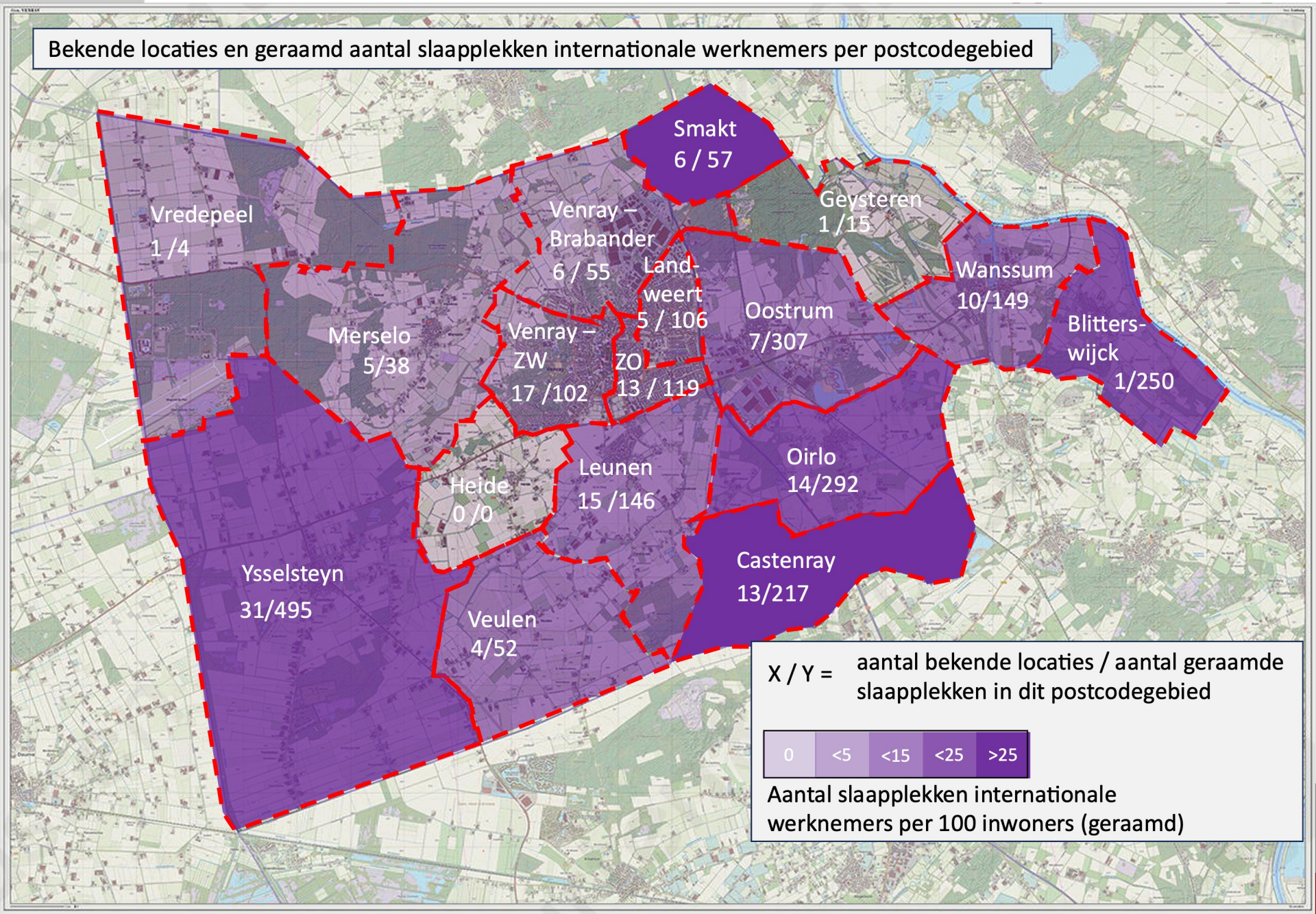

Opgaven per wijk/dorp

Bekende locaties en geraamd aantal slaapplekken internationale werknemers per postcodegebied

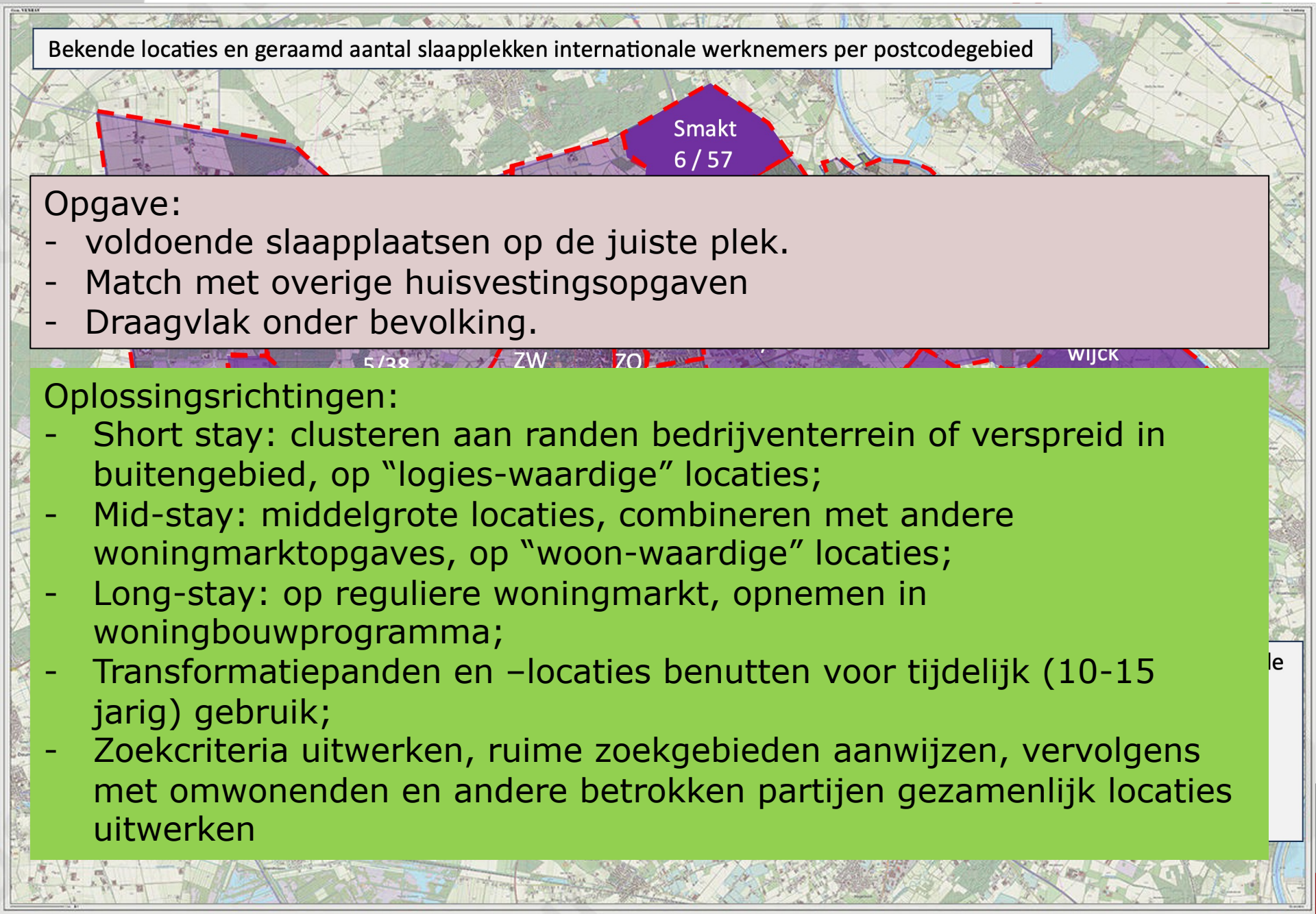

Opgave:
- voldoende slaapplaatsen op de juiste plek.
- Match met overige huisvestingsopgaven
- Draagvlak onder bevolking.

Oplossingsrichtingen:
- Short stay: clusteren aan randen bedrijventerrein of verspreid in buitengebied, op “logies-waardige” locaties;
- Mid-stay: middelgrote locaties, combineren met andere woningmarktopgaves, op “woon-waardige” locaties;
- Long-stay: op reguliere woningmarkt, opnemen in woningbouwprogramma;
- Transformatiepanden en –locaties benutten voor tijdelijk (10-15 jarig) gebruik;
- Zoekcriteria uitwerken, ruime zoekgebieden aanwijzen, vervolgens met omwonenden en andere betrokken partijen gezamenlijk locaties uitwerken

Discussietafels

Gemeente Venray

- Verspreiden over discussietafels:
  - huisvesting;
  - welzijn & zorg;
  - participatie en communicatie

- Per tafel bespreken:
  - Wat kunnen we komende jaren doen om opgaven te realiseren?
  - Wat vraagt dat van elke betrokkene?
  - Wat is nodig dat de gemeente doet?

- Na afloop: plenaire terugkoppeling: 5 minuten per tafel. Gespreksleider vraagt vrijwilliger.

Agenda

Gemeente Venray

- Opening
- Aanleiding
- Huidige situatie
- opgaven internationale werknemers in Venray
- **Gesprek met en door aanwezigen aan discussietafels**
- **Broodje**
- **Plenaire terugkoppeling van de gesprekken aan de tafels**
- **Afsluiting door Wim de Schryver**